

LAUSUNTO

03.06.2014

Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Asia Lausuntopyyntö ”uudistetun sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeen luonnoksesta”
(YM1/401/2014)

Lausunto Suomen Vesien Suojeluyhdistysten Liitto ry. (jäljempänä SVYL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunnon sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeen luonnoksesta. SVYL:n näkemyksen mukaan ohjeen yleinen tarve tulee selkeästi esille esitetyissä tavoitteissa ja lainsäädännöllisissä perusteissa. Lisäksi arviot ohjeen vaikutuksista (ohjeen liite 5) on tarpeellinen osio, sillä siinä kootaan hankkeiden kaikille osapuolille yhteisiä asiakohtia. Tätä osiota tulisi tarkastella laajemmin erityisesti ns. harmaan alueen osalta. Uusitus ohjeessa on esitetty myös paljon hyviä yksityiskohtaisempia asiakohtia kuten näytteenoton tarkennetut ohjeistukset. SVYL tuo esille seuraavat arviointia vaativat ja mahdollisia muutoksia vaativat asiakohdat. Nämä vaikuttavat erityisesti oppaan soveltamiseen.

Näytteenottoon liittyvät ohjeistukset kokoomänäytteiden osalta ovat hyvin perustellut ja suositeltavat. Kuitenkin alueen luontaisen tason tutkimus (eli vertailuhavaintopaikkojen / alueiden käyttäminen) jää varsin vähäiselle huomiolle. Vertailualueiden käyttö on kuitenkin oleellista arvioitaessa hankkeen vaikuttavuutta vesialueen tilaan. Alueelliset erot haitta-aineiden pitoisuuksissa on tunnustettu ja monissa tutkimuksissa ja selvityksissä ne on voitu todeta. Esimerkiksi rannikkoseudulla monien haitta-aineiden pitoisuudet voivat poiketa huomattavasti lähekkäinkin otetuissa näytteissä sedimentaatio-olosuhteista riippuen. Siten pelkästään pitoisuuksien tarkastelu ei ole riittävä peruste läjitykselle. SVYL esittää, että lukua 6.6. tulisi tarkentaa huomioiden eri alueiden syvyys-, virtaus- ja kulkeutumisolosuhteilla. Tämä kappale tulisi selkeämmin yhdistää ja linkittää lukuun 7.2.

Arviointimenetelmiin liittyen kappaleessa 6.8 biotestien käyttö ruoppausmassan läjityskelpoisuuden arvioinnissa esitellään menetelmiä, mutta ei ohjeisteta kuinka näitä käytettäisiin. SVYL muistuttaa, että mikäli ohjeistusta käytöstä ei voida laatia, se tulisi tuoda kyseissä kappaleessa selkeästi esille. Useat menetelmähän ja etenkin niiden soveltaminen ovat tällä hetkellä vielä kehitteillä.

Luvussa 6.4 ruoppausmassan fysikaalisen ja kemiallisen laadun arvioinnissa sivun 20 kappaleessa todetaan ”*Haitallisten aineiden pitoisuudet määritetään raekooltaan alle 2 mm jakeesta ja tulokset ilmoitetaan kuiva-ainetta kohti. Mikäli halutaan selvittää metallien kokonaispitoisuudet, voidaan käyttää fluorivetyhappoutta tai esim. röntgendiffraktometriä*”. SVYL muistuttaa, että käytännössä pehmeiden sedimenttien seulominen alle 2 mm fraktioon ei ole tarkoituksen mukaista ja fluorivetyhappoa ei tulisi käyttää sen aiheuttamista työturvallisuusriskeistä johtuen. SVYL esittää näiden tekstiosioden poistamista ohjeesta ja niiden korvaamista lauseella: Metallipitoisuudet määritetään käyttämällä typpihappoutta ja pitoisuudet ilmoitetaan kuiva-ainetta kohti.

Yksityiskohtaisena asiana mineraaliöljy-nimitys tulisi muuttaa määritysluettelossa öljyhiilivedyksi (C10-C40). Asiantuntijatasolla on jo pitkään tiedostettu esim. luontaisen orgaanisen aineksen hajoamisesta johtuva vaikutus öljyhiilivety määrityksiin, joita edelleen tässä ohjeessa käsitellään mineraaliöljynä. Nimitys on harhaanjohtava ja aiheuttaa ongelmia niin viranomaislausunnoissa kuin tutkimusta suorittavien konsulttienkin

raporteissa. Toisena yksityiskohtaisena asiana luonnoksen luvussa 6.2 ruoppausmäärän yksikkönä käytetään tonnia kun muualla raportissa käsitellään tilavuuskuutioita. Lisäksi yksityiskohtana tuomme esiin sedimenttien leikkauslujuuden määrittämisen, jota pidämme tässä yhteydessä tarpeettomana.

Harmaan alueen luominen aikaisempien tasojen 1 ja 2 väliin tasoilla 1A-1C, saattaa käytännössä hankaloittaa sedimenttien haitallisuuden arviointia ja aiheuttaa joustavuuden sijaan erilaisia käytäntöjä. SVYL esittää, että tätä laajaa asiaa arvioitaisiin ja testattaisiin tarkemmin. Mikäli tätä on jo suoritettu, asia tulisi esittää ohjeessa. On myös huolehdittava, että viranomaisilla on riittävä asiantuntemus ja yhtenäinen linja käsitellä soveltamista vaativia hakemusasioita. Myös PIMA-asetuksen soveltaminen lisää arviointityötä, koska raja-arvot ja arvioitavat haitta-aineet poikkeavat laajalti ruoppaus- ja läjitysohjeen mukaisesta arvioinnista. SVYL muistuttaa, että maalle läjitettäessä lupakäsittelyssä tulee huomioida myös ruoppauksen aiheuttama ympäristövaikutus.

Yhteenvedona edellä esitettyyn SVYL toteaa, että verrattuna aikaisempaan ruoppaus ja läjitysohjeeseen uusittu ohje aiheuttaa entistä enemmän tulkintamahdollisuuksia ja -tarpeita viranomaiskäsittelyssä. Tästä on vaarana aiheutua tasapuolisen kohtelun heikkenemistä.

Ruoppaus- ja läjitysohje on tavoitteeltaan oikea ja on vaatinut laatijoiltaan huomattavaa paneutumista asiaan. SVYL kuitenkin esittää, että ohjeen sisältöä testattaisiin käytännön esimerkein erityisesti raja-arvojen käytön osalta. Käytännön soveltamisen ongelmakohdat sekä viranomais- että konsulttitoiminnassa tulisi tiedostaa ja niihin varautua.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet toiminnanjohtaja, MMM Jukka Mattila Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksestä sekä toiminnanjohtaja, MMT Jukka Koski-Vähälä Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liitosta.

Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liitto ry:n puolesta

Jukka Koski-Vähälä
Toiminnanjohtaja, MMT

GSM: 0500-848171, E-mail: jukka.koski-vahala@vesiensuojelu.fi